

Nepodpisani se dopiše ne tiskaju. Pripisana se pišma tiskaju po 5 arč, svaki rodak. Oglasi od 8 rodaka toje 60 nš., za svaki rodak višje 5 nš.; ili u slučaju opetovanja od pogodbe sa upravom. Novel se šilju poštarom napuštio (as-segno postale) na administraciju „Naše Sloge“. Imo, prešimo i na bilju poštu valja točno oznakiti.

Komu list nedodje na vrijeme, aka te jasi odpravištu u otvoren pismu, za koje se na plaća poštarino, ako se izvana napiše: „Reklamacija“.

NAŠA SLOGA

Izlazi svakog četvrtka na celotnu arku.

Dapisi su novražaju ako se iz netiskaju.

Nobiljegovani listovi se naprimaju Trouplata a poštarinom stoji 6 kor., za saljku 2 kor. na godinu. Izlazno for. 1/2, i 1 za pol godine. Izvan carovinu višje poštarino.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija naša se u Via Farato br. 1.

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izbornici političkih kotara Kopar, Poreč i Pula!

Dne 27. februara ove godine preporučismo Vam na ovom mjestu kao narodnoga kandidata za carevinsko vieće g. dra. Mata Laginju, odvjetnika u Puli i zastupnika na zemaljskom saboru u Poreču.

Vi ste uvažili našu preporuku, jer ste svi glasovali ili htjeli glasovati za našega predloženika. Talijanske izborne komisije u Vodnjanu i Poreču uzkratiše pravo glasa trinajstoricu od Vas dne 4. prošloga marča tekuće godine. Oduzeše Vam ono pravo, koje Vam dadoše Vaši suobčinari-birači i koje Vam po zakonu nitko uzeti nebi smio.

Nasilnim uništenjem trinajstoriice naših izbornika ili fiducijara ostali su Vaši predčastnici u manjini, a protivnici u nezakonitoj većini izabraše protuzakonito, nasilno muža svoje krvi — Talijana.

Ali kao što kaže liepo naša poslovica, da je svaka sila samo do vremena, a jedino Bog i pravda na vieke, tako uživaše i Talijani samo kratko plod svoga nasilja.

Zastupnici svih austrijskih naroda sakupljeni na carevinskom vieću u cesarskom Beču odlučili su jednoglasno, da se izbor talijanskoga zastupnika kao nasilan i protuzakonit uništiti mora. I tako bi. Talijanski izabranik sjedio je samo tri mjeseca u Beču, jer mu nabijaše mjesta medju pravim zastupnicima. „Hodi sinko doma“ — rekoše mu zastupnici svih naroda u državi — „jer se u ovu kuću ulazi kroz vrata, a ne kroz prozor, kako si ti kradomice uniašo“.

On se povratio doma, a sada treba poslati u Beč na njegovo mjesto drugoga. Koga da pošaljete tamo? Tà koga drugoga nego onoga, koji dieli s Vami tugu i veselje i koji je krv od Vaše krvi.

Dr. Mate Laginja,

zemaljski zastupnik i odvjetnik u Puli

jest Vaš i naš kandidat, jer ga poznamo u dušu jedni i drugi, jer ga cijenimo, štujemo i ljubimo mi i Vi, i jer je Vaš i naš dušom i tjelom. Izbornici obćinah: *Buzet, Dekani, Dolina, Izola, Milje* u političkom kotaru Kopar; i Vi izbornici obćinah *Barban, Kanfanar, Savincenta* i *Vodnjan* u puljskom kotaru; te napokon i Vi izbornici obćinah *Motovun, Oprtlje* i *Višnjani* u porečkom kotaru, svi Vi, koje su Vaši suobčinari odlikovali svojim pouzdanjem izabrav Vas minulih dana svojimi povjerenici i naloživ Vam, da bude u Vas vjera čvrsta, svi Vi dužni ste dne 30. t. m. održati zadanu rieč, a tim osvietliti junačko lice sebi i onim, koji Vas izabraše.

Punomeć Vaših suobćinara nesmije nitko čista obraza zlorabiti sebi možda na vremenitu korist, ali na vječnu prokletstvo dalekog Vam kolena. Glas, kojim razpolazete, nije Vaš glas, već glas onih, koji Vas izabraše. Jedan izbornik dolazi na 500 duša, za njim dakle stoji 500 duša, na izdajicu ili nevjernika pada prokletstvo barem onih 500 duša.

Ali takovomu neima i nesmije biti mjesta medju našimi izbornici. Težkom borbom odabrani predati ćete svi bez truda i osobite muke svoj glas narodnomu predloženiku.

A što da rečemo o Vami junački birači i predloženi naši izbornici u obćini *Poreč*, gdje podlegoste nečuvenom nasilju u opetovanoj dvodnevnoj borbi, ili o Vami dični *Pomjanci*, koji ste kroz četiri dana prkosili nezakonitosti i nepravdi, te se jedino nasilju pokorili, i napokon o Vami prevriedni *Vrsarci*, koji ste već u prvoj izbornoj borbi slavili pobjedu, al koju Vam ote kleta nasilnička ruka.

Svim Vam a uz Vas i Vašoj bratji u obćinah *Roči, Puli, Vižinadi, Grižnjanu* itd., koji stupiše u izbornu borbu — bilo za sada i bez uspjeha — svim budi iskrena naša hvala. U svih spomenutih obćinah pošli su naši birači u izbornu borbu uz gromorni uzvik: **Živio naš kandidat dr. Mate Laginja!** Većina birača je svoje izbornike pod tim uzklikom, te će bez dvojbe uz isti uzvik izabrati dne 30. t. m. većina izbornika — koja je naša — našega predloženika g. dra. Mata Laginju.

Živio dakle narodni kandidat

Dr. Mate Laginja!

Političko društvo „Edinost“.

Uredništvo „Naše Sloge“.

PODLISTAK.

Naše čitanke.

(Konac). Vidi br. 36.

Imalo bi nadalje biti štiva u tu svrhu upriličenih, da učenici uzmognu iz pojedine izreke dvie tri učiniti, te obratno i takovih, gdje će oni moći iz dvih trih jednu jedinu napraviti. Liepih bi se zadaća dalo udesiti s veznicima. Štivo bi moglo biti sastavljeno bez njih, baš zato, da ih učenici sami kod pisarske radnje uporabe. (N. pr. On je išao k moru. Namjera mu je bila, da se okuplje. — On je išao k moru, da se okuplje. Cijeli put je kišilo. Ja sam se do kože smočio. — Cijeli put je kišilo, to sam se do kože smočio. — Smočio sam se do kože baš to je cijeli put kišilo).

Ovdje mi se čini umjestno, da još nešto spomenem.

Samo onaj, koji je kušao, znao kako je to križ na jednorazrednicah uvijek birati i uvijek na tablu pisati zadatke za tih radnje. S tim je cijelo kuburo. Zato bi se naše čitanke morale i na to obazrieti.

Kamo li ugodnije, nego da se može reći: strana ta, zadaća ta, i mirna Boesna! Štivo napisano u jednobroju prenesi u višebroj i obratno; zadatim podmetom pridati pogovore i obratno; ječne izreke protvarati u upitne i obratno; sprezati zadate glagolje; stupnjevatii pridavnik u izrakah; razširivati zadate preste izroke; sa zadatim predlozima praviti izroke; isto sa prislolvima; tvoriti rieči i od svake najpraviti izreku — te i drugo zadaće, kad bi bile uneošene u čitanku, silno bi učitelju olakčatile posao.

Silesiju zadaća mogli bi već timo dobiti, da se unesu u čitanka razna pitanja, na koja bi učenici pisarom odgovarali. Dapače i cijela štiva mogla bi biti u obliku pitanja. Namjesto opisa n. pr. pes, nek ima čitanka pod istim naslovom takova pitanja, na koja, ako učenik odgovori, dobija sam gotov opis.

IV.

Još o formi.

Sastavljaj naših čitanaka uobi u vidu pustiti, da su naša djeca čakavci; to koliko bi u viših čitankah morao upravo nastojati, da upotrijebjaha sve više i višje

novih štokavskih rieči, koje djeca još ne razumiju — a to baš svrhom, da se ih nauče — toliko bi morao gledati, da ih iz početka, rećimo u početnici, čim manje rabi. Dapače, još bi najbolje bilo, kad bi u početnici dolazile izključivo takve hrvatske rieči, kojim djeca kano čakavci jurve znadu značenje.

Iz početka valja, da se rieči raho lih u pravom realnom značenju, a jedva kasnije, i to vrlo umjereno, u figurativnom i pronošonom.

Stroga postepenost mora biti u razljetju djeci još nepoznatih jezičnih oblika.

Nada sve paku voliku pažnju valja posvetiti konstrukciji. Jer, neprikladna konstrukcija, konstrukcija, koja neodgovara dječijem načinu mišljenja i govora, i koja se ne drži nikakvo postepenosti, to je — mogu mirno dušo reći — najveća mana svih čitanaka, što su mi dosad dopalo do ruku.

Što je krivo, da inače darovito i pažljivo diete čita i čita jedno štivo ili jednu izroku, pa ipak, makar i razumjelo sve pojedine rieči, ne zna šta je čitalo? Tu nemože da bude krivo drugo, van neoretna kompozicija: duljina i zamršenosť izreko.

Čovjek se mora upravo križati, kad nadje u čitanki za drugu i treću školeku godinu takovih izročnih sveza i agloba, da bi zadovoljni mogli biti, ako bi ih učenici jedva u zadnjih školekih godinah mogli sami shvatiti.

Zašto se nebi išlo postepeno kroz sve čitanko od prostih izreka dalje, tako, da jedva u zadnju čitanku dodju poveće i kompliciranije izreke? Knekogod učenik sam po sobi shvaća i razumije što čita, rećimo u šestoj školekoj godini, tako bi mogao razucievati i u prvj i svih ostalih, kad bi se pisalo prema njegovom shvaćanju.

Pa da i nije to zamršenosť u kompoziciji, ona suhoparost, ona mlitavost i oporost u mnogih štivih sveza nikako neprijeti u sastavko, koji su namijenjeni djeci.

Za djecu valja išati i štilom i načinom dječijim: kratko, jednostavno i onom živahnosću i koloritom, koji djeci ugadja.

Ne mi i naša mnijenja, već djeca sama su najbolje mjerilo za valjanost školeke čitanke. Ako ju učenik razumije i ljubi — dobra je.

D.

Interpelacija

zastupnika Perića, Pfeifera i drugova na njegov pravišnost ministra predsjednika kao upravitelja ministarstva unutarnjih poslova.

Iz izvješća legitimacijskog odbora od dne 1. junija 1891 (L. 159) o izboru dr. Vergottina, kojim se je ukinulo toga izbora usljed jednoglasnog zaključka toga odbora prodložilo, proizlaze naduvano nezakonitosti, koje su počinile pojedine izborne komisije u prisustvu vladinih komesara, a dielomice i sa njihovom privolom, samo da pribave talijanskomu kandidatu većinu glasova.

Nebijase sredstva za pozvati u carevinsko vijeće slavenskoga kandidata, za koga bijaše odlučna većina fiducijara, radi toga moralo se je pučanstvo novim potezima i razdraženostim kod ponovnog izbora podržati.

Dužnost vlade bijaše sada, da proizvede za nužni ponovni izbor potrebite mjere, koje bi bile zakonitost izbora osigurale, a u tu svrhu imala je ponajprije izmisliti upravljanje sa izborom zaslužijim činovnikom nego li bivašu oni, koji su tu službu kod prvoga izbora obavljali.

To se ipak nije dogodilo.

Dočim se nezakonitosti kod prvoga izbora u proljeću događaju tokar kod izbora zastupnika, počelo je talijanska stranka počinjati svoje nezakonitosti već sadu kod započetih izbora fiducijara, da si im osjigura uspjeh. Kod toga ide njoj na ruku i to anomalija, da se u mnogih mjestih običnih nalazi sjelo običnoga muškarca u gradovima, to sastavljuju tako obični muškarci, koji neimaju za to nikakvu pravu — kao u Porču, Miljah, Koprnu itd. izborne listine, nadziru uvid u iste, odnajući reklamacije proti njim na političku oblast, to kod izbora fiducijara sudjeluju.

Usljed toga događaju se, da se obavljaju izborni fiducijari posve pod uplivom talijanskih oblasti. Na posljedice toga jest takodje i to, da su izvanjski biraci izloženi najnevjerojatnijem napustovanju od strane talijanskoga pučanstva u gradovih.

Pri tomu nije se poduzelo one mjere opreznosti, koje je nalagalo kod zadnjeg izbora stečeno iskustvo, da se naime obave izbori fiducijara u kojem mjestu izvan vlastne obćine; ipak se je to dogodilo u ladanjskoj obćini Pomjanu, pošto bijaše obavljeno izbor fiducijara na skrajnoj granici vrlo raztrešene obćine, u Gasonu; tim se je otežalo sudjelovanje biraca kod izbora, ali ujedno pristup k izborom mjestu otakle talijanskim građanom iz Kopra s jedno a iz Buja s drugo strane, neimajući pravo glasa. Najnovija izvješća sa tog izbornog mjesta donose upravo viest, da bijaše za Pomjan dne 23. t. m. izabrano 13 talijanskih fiducijara sa većinom od četiri i glasa uz sudjelovanje onih, koji neimaju pravo glasa, te uz nasilje talijanskoga pučanstva, koje je došlo u mjesto izbora.

U Porču, u sjelu naime od izbora Vergottini-ova poznatog kotarskog poglavara Eluschogga, obavio se izbor fiducijara dne 19. t. m. U 2 sata imali su hrvatski fiducijari 213 glasova, dočim se je do te dobe predalo ukupno 315 glasova. Na to bijaše pozvano k izboru pučanstvo grada Porča, koje naima pravo izbora u ovaj izborni skupini. Po izvješćih glasovala su i djeca izpod 16 godina, a 7 nebrakova predalo je u svemu 13 glasova. Pošto su dakle na taj način Talijani zadobili većinu od 2 glasa, izjavila je komisija, da je izbor prav.

Talijani su međutim uvidili, da su zašli predaleko, jer bijaše naime predano više glasova nego li bijaše u izbornoj listini uneseni biraci.

Kotarski poglavar Eluschogga izvjestio je na to namjestništvo u Trstu, da se je komisija posutila brojeći glasove te zamoli, da se obnovi izbor dne 26. t. m. Svrhu bijaše postignuta, Slavonom povoljan izbor bijaše prepričan a biraci izloženi novomu razdražujućemu izboru.

Ovako se je vršio izbor i u obćini Vrsaru. U Miljah dogodilo se velikih neroda. U 2 sata bijaše izbor slavenskih fiducijara osiguran. Slavoni bivašu napadnuti od svetinoga, koja se je urinula u izbornu dvoranu. Vladin komesar Lučka nagovarao je biraca, da nebudu nezahvalni i da biraju Talijane.

Pravo imajući glasa, koji plaćaju do 50 for. poroka nebijahu k glasovanju pripušćeni. Na taj način predobili su Talijani sa jednim glasom većinu.

U Izoli, Motovunu, Višnjana, Pall, Vodnjanu, Oprtlju, Grinjanu itd. itd. Op. ur.

Obzirom na sve to uzgudjuju se podpisani staviti sljedeći upit:

1. Jesu li poznati visokoj vladi događaji, koji se zbivaju kod sada vršećeg izbora jednog zastupnika za zapadne kotare Istre.
2. Juli visoka vlada sklonu nezakonite izbore fiducijara, gdje se su takovi obavili, uništiti, nove izbore naloziti ta glavni izbor eventualno odložiti i kani li daljnji nezakonitostim i prekršajem kod toga izbora sa ovom strogošću na put stati.

U Beču, 27. oktobra 1891.

Izorno kretanje.

Izbor fiducijara u Kanfanaru. Prskojučer na 26. ovoga mjeseca držali su se izbori fiducijara u Kanfanaru. Nakon žestoke borbe predobili su naši. Protivnici su izgubili za 8 glasova, i sva njihova nasilja sve nezakonitosti, sve mita, sve prijetnje, sve se to razbilo o poštenje našega kmeta, koji je, osim kukavkih prodanika, pokazao gospodi, da je pravi muž. Dan dva prije izbora obilazila su gospoda Kanfanarska sela bliža Rovinju. Tim je narod bješan i u njih većinom zadužen. Na desetke su hodili oko priateľ očekujući, ustrajavajući i miteć bježno kmeta. I to jim je malo pomoglo, jer da to činili nisu, nebi ni jedan glas za sebe imali. Sa svim smo drugadije mi radili. Naši ljudi, kojim je dođijalo već gospodski glas, liepo su se prijateljski i u ljubavi porazgovorili među braćom svojim i svi tvrdo zaključilo, i zadadoše si tvrdu vjeru i častnu besjedu, da će se svi naši skupiti na izbornoj borbi i složno glasovat za kmetsku listu. Tako je i bilo. Mi svi držašmo svoju rječ, i zadadošmo tudjomu gospodstvu smrt, nadamo se u Boga za uvijek.

Svim našim poštenjima biraćem čast i poštenje. Svim selom našim, koja se junački podnoseće, slava vječna. A bratska hvala i onim našim pametnim i poštenim kmotom, koji među braćom radiše za našu stvar, i pripravivše pobjedu. Mi jih nećemo imenovati, da im se nebi protivnici osvetili, ali jih dobro poznamo, i ljubimo ih kako pravu braću našu. Hvala im i slava!

U jutro na dan borbe talijanska gospoda mrkim okom gledaše naše junačke birače silaziti iz sela u Kanfanar na borbu. Tu su se pred okrvom bili sakupili kanfanarski krnjeli i rovinjski šiori. Došli su bili u kočijama s torbom punom pjezeza, a kojima su hotjeli kupovati naše ljude. Oni su nam nudili i petaćo i desetćo i stotinjake, ko se znali, da je on gospodar, koji dobije u Kanfanaru. Ali mi znadosmo, da ta gospoda, kad nemaju od nas potrebe, nebi nam dali ni štašu vode, pa da i mrešo. I za to nitko nije njima obćio ni govorio, a i oni bjeđni ljudi, koji radi duga i jado, bili su prisiljeni k njima ići, sjegurani samo, da jih u ovom srcu mrze i proklinjaju. U jutro na 9 sati je počeo bio izbori čin. Došao je iz Pulo komesar Rubelli, i odmah se je vratio komisija. Sa istim vlakom bio je došao i naš dični dr. Matko Laginja, koga ćemo ako Bog da u Beč poslat, i naši su ga ljudi liepo i tople pozdravili. On je poslao odputvao u Savicentu, da i tamo za našu korist radi, a mi ostadosmo na bojnomo polju. Valja nam priznati, da je gosp. vladin povjerenik pošteno postupao staviv žandara na vrata obćinskoga dvorišta, u koje nitko nije smio uljezti, koj nije imao pravo glasa. Nije pak tako postupala izborna komisija, koja je samo sa smetjom i protuzakonitostim mislila doći do pobjede, i bila bi da nas nije bila ogromna većina. Promislite, škartirali su naših 45, koji imadoše pravo glasa, a svoje i bezpravne na glasovanje pustilo, a među tima je figuriralo 8 mrtvih; oni su donasili i bolno i nemogućno i po nje elski kočije, ali jim je bilo uzalud, jer je naših sve to više na borbu dolazilo. Međutim je sa putu agitacija bila živahna. Naši se kmoti veselo i hrabro jedan drugoga, mi radimo sa mo rječima, kako pravi apostoli svete idije, a podaljo od nas krnjeli i kanfanarska gospoda šapuću kriomice sa pojedinim čovjekom, rado s novcima i prijetnjama. A imaju i toliko bezobraznosti, da to javno izpoviedaju. Jedan je dopado od njih narediti trga kazao, lupajuć šakom po novčanki: To je naša snaga, mi toga imamo, i možemo s timo svo postići. Sto su postigli, to smo vidjeli. Noma silo na svetio, koja će pridobiti pravicu i poštenje; i ako jih za čas predobiju, ono će ipak pobje-

điti. — Međutim je glasovanje slijedilo. Mi nikakvih novosti ih dvorane no primamo, ali je kolala viest, da imamo većinu, a to su nam potvrdjivala i bjeđna lica protivnika, koji u Rovinj slaše po prijatelje svoje, da jim pomognu. Oni su i etizali na hrpo ali uzalud. Na uru poslao podno zatvorilo se vrata dvorišta, iz kojeg nisu nikoga veše puštali ma i imao pravo glasa. U to dobišmo pouzdani glas, da smo u većini, a dobiše ga i protivnici jer gospoda Rovinjska nastojaše zaprieknu i uljeziti među birače, s namjerom da jih tamo podkpe. Ali jih žandari odbiše i izbor se tako u redu obavio, te bivašu proglašeni naši fiducijari: 1. Žiža Stefano fu Pietru, maestro in Villa di Rovigno. 2. Vicioh Tomaso fu Tomaso da Murosin. 3. Vratovih Antonio fu Matteo detto Stipeta da Morgani 4. Rabar Antonio Tomaso fu Tomaso da Ladichi 5. Radotich Giovanni fu Martino detto Albin da Barato 6. Cotelj Giovanni cooperatore parrochiale a Canfanaru, koji će ići u Vodnjau a petak da biraju M. Laginja za zastupnika i to našo birače odusevi, te jednoglasno uzviknuše „Živio Laginja“, i odpuše se akupa proveselili se u slogi i ljubavi. Tim je izborom zadat smrti udarao talijanaški stranci u Kanfanaru, te ako zadobijemo sada obćinu, neće oni nikad više u junačkom Kanfanaru, diki ciele Istre, pobjede imati, i nama gospodariti.

Izbor fiducijara u Oprtlju. Kako vam brzojavimo, pobjedila je naša stranka sa 20 glasova većine, naših 133, njihovih 113. Prvi je to put, što u Oprtlju naša stranka pobjedu slavio, u Oprtlju velim, u „glasovitoj i neoborivoj“ tvrdnji. Pobjeda ta stala je naše birače velike, prenapete borbe, požrtvornosti, trpljenja, a i krvi. Petak 23. t. m. ostali će s toga zabilježen zlatim slovi u povještai našeg narodnog pokreta za našu obćinu; taj dan bo razorili, razrušili smo tvrdjavu glasovitu sa 20 topova. Oprtlj leži u prahu i pepelu; naši birači, pravi muškarci, osvjetlaše si lice a protivnikom zadane neizljezivo ranu, neizbrisivu sramotu. Ključanicu smo razbili.

Petak 23. t. m. bio zaista „veliki petak“ za naše birače, bio je dan posta, suha posta bez vode i kruha, ali bio je i „orni, žuhki petak“ za naše protivnike. Posljo izbora osvanuo našim biraćem dan veselja i radosti; zabavivše na trud i muku, što ju poduše, na pogibelji, kojim se izvrgoše, na krv koju prodliše u borbi sa krvoločnim neprijateljem.

Priznava za izbor bivašu sa objiju strana izvanredne; pobjeda naša bijaše već unapred osigurana, budu li se pazilo na red i zakon; bila bi još puno sjajnija, da nisu mnogi naši kod kuće ostali, bilo iz straha, bilo iz obzira; da bi bilo obćinsko glasovstvo svim imajućim pravo glasa pozivnicu poslalo (mnogim je poslana pozivnica tek na opetovni zahtjev), da nije komisija iz smješnih uzroka 10 naših glasova odbila i da nisu bili u listinu zadnji čas uneseni njihovi koji neplaćaju 5 for. poroka. Već u jutro rano bilo je vidjeti četo birača, gdje dolaze sa svih strana, da se ogledaju na kreševu sa protivnikom. Izbor trajao je do 8 sati u večer; ciele dan nisu naše okuleli jela ni pila, nitko nije zalazio u kreme. Red je uzdržavalo 11 oes. kr. oružnika, kojim svaka čast i hvala, jer bez njih bilo bi oni dan no samo krvavih naših glava nego i mrtvih. Oprtljelka fakinaža, napitana i podučena od gospode, pokazala je i oni dan kuli u gradu, toli izvan grada svojom neotesenošću; iz van grada napala je dvaput ka me nje me naše birače iz Čepića i Gradina, a u gradu istom pred obćinskom dvoranom pred cr. žandar padalo je kamona je, jaja, vapno itd.

Kamon jedan, kažu, da je pogodio stražmoštra u škornju, a jedan drugoga žandara u pušku; sam stražmoštar bijaše prisiljen, da odredi i poduzme na je k ravnice mjeoro; kažu, da se je izrazio ovako: slušim već 25 godina, ni takovih bezobraznika nisom još vidio.

U izbornoj komisiji bijaše samo jedan naš član g. Bellè; naš zamoliše o. kr. komesara, da dopusti još nekijim našim biraćem u dvoranu, al jim to dopušteno nebijase. Pozivalo se pu deset birača. Pred izbornom dvoranom pazili i bilježili su potankosti tri naša birača. Iza dovršenog izbora dade stražmoštar zapovjed građanom, da pozatvaraju sve prozore i vrata, inače da će uporabiti oružje; šest žandara sa nožitima i natogutim pučkama u ruci — hodoć natračke — odprati našo birače iz grada do sv. Lucije, gdje jih čekahu ostali prijatelji. Kad izlaziše iz grada padaše za našima i za žandarama kamona je, malo je

manjkalo, da se nije uporabilo oružje; Komisija, kojoj se pridruži pri svršetku i Grgur Saula, izbroji glasove to proglašio uspjeh izbora. Čim se raznio glas o nspjehu izbora, raznesli se po brdih i dolinah odubovljeni „živo-klici“; klicanju i pleskanju nebio ni kraja ni konca. Četiri žandara odpratiše gg. Bellè-a i G. Saula iz grada.

Dne 26. t. m. pokazali su naši birači koliko žilavosti, uztrajnosti, uztrpljenja, truda i žrtve znadu oni podnesti u borbi za narodnu stvar. Čast dakle i hvala svima našim biraćem, koji si toli liepo osvjetlaše lice. Živili li Bog vam platio narodni birači i muškarci! A vi birani birači ili fiducijari pomislite dobro koje breme ste na svoja pleća pruzeli, koji odgovornost imate sada pred pukom; kao pečina budete stalni, padajte svi jednoglasno vaš glas našem za govorniku dr. Laginju.

Za danas dosta, a u budućem broju, ako Bog dade, javiti će vam putankosti o tom izboru, o pripravah, javiti će vam imena onih čestitih borioca, koji se toli žrtvovali za narodnu stvar.

P. S. Naši nisu više sigurni prolaziti kroz Oprtlj, osobito su pogibelji izvrgnuti Topolovčani, Gradinci i Čepićani, koji moraju po poslovih u Motovun; svakoga napadaju; naši učinioš danas tuzbu proti tomu na namjestništvo, nek zapovjedi oblastima, da učine svoju dužnost. Birači su govornik: ako izgubimo ovaj put nećemo se nikada drugo id boriti, jer smo u pogibolji.

Iz Višnjanašćino. Izbor izbornika u Višnjanu obavijen dne 21. oktobra izpao je za našu hrvatsku stranku sjajno, tako da su ljudi talijanske stranke ostali pokunjani. Vani bio je prilican broj žandara, al su sami rekli, da za našo ljude ne treba ni jednoga i hvalili su jih za njihovo uzorno ponašanje. Komisija obstojeća po većini od hrvatskih savjetnika zajedno sa o. kr. komesarom, postupala je posve redovito. Sam komesar primao je izkaznice i napravljao na nje znamenje, za znak da se je s njom već glasovalo. Jednoga Talijana, Titu dell' Oato, koji je došao da drugi put glasaše, odpravio je. Išlo je u obće svo u redu. Od 317 birača, odalo je svoj glas 275. Od tih dobili su naši izbornici 193 glasa, talijanski 82. Razlika dakle relativna od 111 glasova. Živili svjetnici naši birači iz Višnjanašćina! Za talijanski listić glasovalo je 11 birača iz Badvanšćine, među timi najveći odo Radovana (ti za nas i čast njim), koji zalibože uvijek s našimi protivnicima glasaše; 6 birača iz Briga (sv. Vitala); i cigla 2 iz sv. Ivana, za kojega veli „L' Istria“ da uzdrži markiz Polosini jednu tretjinu ljudi.

Naši birači došli su otkud su mogli i koji su kako mogli. I zali staroi su dolazili, a koji nisu mogli doći i koji nisu već više godina iz svoga sela bili, postavili su jih na kunje, ili na vozice, pak jih doveli pred sama vrata kuće, u kojoj se je izabralo i od tamo odveli. Tako starea Marka Fabca, 85godinjeaga, drugoga iz Briga, 60godinjeaga i mnogo druge.

Na svrui još ovo. Župnik višnjanski nije došao glasovati kad je bio prozvan, tako su mislili učiniti i drugi naši svećenici, da se nebi uvijek samo na nje vikalo, makar i bezrazložno i nepravdano. Nu — došlo je red na benediktinca u Višnjanu Talijana Palaura. Prozvan došao je svočeno obučen i glasovno za talijansko izborniko, a Talijani su govornik: naša jo stvar sveta, ide kao u okrvu. Kad su to naši svećenici vidjeli, koji su došli poslije njega na red, išli su glasovati i oni, dakako i oni po svojom osvjedočenju za hrvatsko izborniko — a došao je knšuju, poslije prozvano listino i višnjanski župnik.

Toliko na znanje prosvjetlomu gospodinu biakupu Flappu, kojemu u ostalom preporučamo uvoditi šnanak listu „Vaterland“, br. 285 koj dakako načini nikakvo razlike izmed katoličkih svećenika različnih narodnosti, nego piti jednako za sve katoličko svećeniko bez razlike narodnosti.

Izbor fiducijara u Porču. Usljed neuvolnih izbornih nasilja počinjenih dne 19. t. m. od talijansko izborne komisije u Porču, anđiela je vlada izborni kojom bivašu nasino izabrani talijanski fiducijari. Izbor se ponovio jučer dne 26. t. m. Ali ako smo se zgražali nad prvim izborom, što da rečemo o juberašjem. Naši birača došlo je mnogo više nego li prvi put tako, da bivašu više nego li sjegurati, da moraju pobjedit. Nu oni su stidili i talijanska komisija je odedula. Po biljih viestih noizamo jošto o tom glasovitom izboru već znamo jedino toliko, da su

imali naši fiducijari a to glasova većine dok se je biralo po listini i dok su svi odglasovali, koji bijahu, uneseni u izbornu listinu. Pealje tog' tlo: je' glasovali sv' što je htjelo. Od cijelo listino (okolo 350 glasova) bilo ih je za naše predloženočku blizu 200. Konacni uspjeh ipak bijaše taj, da je ona sl. komisija proglasila izabranimi talijanačke fiducijare za 23 glasa većine! Posljednja dakle gora od prve; škandal nad škandal, grozota nad grozotom! Dokle do to tako trajati u Istri? Neka paze oni, koji su za svaki korak političkih zločina odgovorni.

Iz Pule pišu nam 24. oktobra. Cijeli trud današnjeg dana bio je uzaludan toliko za nas, koliko za protivnu stranku. Pozicije ostale su iste.

Pobjeda u Barbanu bila je sjajna u toliko, što je naših pristupilo na izbor okolo 150, protivnici uzmakli posve. U Vodjanju pobjeda još sjajnija, jer se je u zadnje dane proći tamošnjemu pravku podigla od Talijana silna agitacija, ali nisu uspjeli. Naših tamo okolo 160, protivnih 32. — Tih Barbanskih 7 a Vodnjanskih 8 fiducijara naših, paraliziran je naš gubitak u Puli.

U vanjskoj obćini Pule imade veliko selo (1400 duša) Galezan, drugo (okolo 600) Fažana, oba izključivo latinska, Sisaan pretežno lutiški i velik. Druklo već je zato ovdje savska borba težka, što ta tri sela imaju absolutno većinu biraca.

K tomu dolaze i staroverci u Peroju, koji su nas do šestorice i ovaj put škarijotski prevratili u zadnji čas; polovica Premantura prodana od prije a što je najgoroznije, kupili nam preko noći dobar dio Medaluna i Lizajana. Razlika je 180 glasova, t. j. oni 345 ml 176.

Neuredne (za naša sela) liste, kasno izdavanje legitimacija, a u nekih neizdaje niti kojih ili pogrešenih, dokazano kupovanje glasova itd. sve to krapko je obrnuoženo u protestu, koji smo s mjesta podnesli.

U supor takovoj lokalnoj pobjedi u Puli acijma veselju ni traga, osim što je g. Dra. Laginje pisar od junaka Silvia Wassera u nana dobio štampom poglavi večeras tako, da mu je s mjesta probio klobuk i udario ga u glavu.

Pri zavađanju naših prodanaca izkazao se je osobito notar Stanich onaj slavo* iz školskih godina i kasnije dok se nije pod strinkom pravdnika podkrožio.

Ostaje Kanfanar i Savičenta. U prvog obćini listine su dosta u redu, barem su bile kad su ljudi pregledali, jer sad se može svega očekivati. Tamo je made dosta dobre, ako ne bude bezakonja; ljudi su ipak mnogo pod uplivom Rovinjaca radi dugova.

U Savičenti grozote! Tamo je načelnik neki Doblanovich, koj u saboru porečkoni andro mači, Talijan, komu su stariji potekli i čiste knetske krvi.

Bili su danas u Puli od one obćine ljudi prizuti se kotarskoj obćini, da u poznjoj obćini Stokoveh, koja broji do 300 duša, nije podijeljeno možda ni 12 pozivnica a glasovanje i te neke krivo, a u selu Čarunchih, gdje ima do 60 kuća, niti jedne pozivnice.

Osim pismena pritužbe na kapitanat, pravljnj je brzojav na namjestnika u Trstu i na ministra predsjednika u Beč, da se p.votni zbori odgode, i da sama politička oblast prezme pregled i popravak listina i podijeljenje legitimacija narodu za biranje.

Obavijestit ćemo dalje što bude određeno. Ostane li ovako, gotova je buna, ako narod kaže.

To sve slobodno porabite za list; neka ostaje upisano, ako bude i kasno, ništa zato, dodajte još ovo:

Dično se je ponesla Altura i Kavrn, lista dobro Lohorika i Muntić u Puljčini, a i ono naših starih prijatelja u Premanturi.

Izbor fiducijara u Pomjanu. Nakon četverodnevno žestoke borbe preobila je u Pomjanu protivna stranka sa 1 glasa većine, premda se je odmah dozvalo, da je glasovalo šest osoba za je neimajućih pravo glas. Protiv izboru izložen je utok. O tomu pebliz druzi put.

Izbor fiducijara u Rođu. Iako nam javljaju od tamo izabrani biahu u Rođu talijanački fiducijari sa 8 glasova većine i jer da nisu naši i bićićki izboru došli.

U Buzetu nobijaše izborne borbe, jer su Talijanci nepodofuše stupiti u izbornu dvoranu znajući, da bi doživjeli namizit. Izabrani bijaše 23 hrvatskih fiducijara jednoglasno sa 566 glasova.

U Miljah bijaše izbor ponovljen, ali saozu za jednoga fiducijara, koji da bijaše nezakonito izabran. Kod ponovnog izbora bijaše izabran naš fiducijar sa 108 glasa dođim je dobio talijanski predloženi 91 glas. Tako imadu u Miljah Talijanaši 8 a mi 1 fiducijara.

Obćine koje su izabrale naše fiducijare: Buzet (25) Izola (2) Dolina (15) Dekani (12) Milje (1) Oprtje (11) Motovun (9), Višnjani (8) Barban (7) Vodjan (8) Kanfanar (6) Savičenti (6), ukupno 109 fiducijara.

Obćine, koje su birale talijansko fiducijare josu: Roč (8) Kopar (8) Pomjan (13) Milje (8) Piran (5) Porač (10) Vrsar (8) Vižinada (3) Umag (6) Buje (8) Grižnjani (8) Brtonigla (5) Pula (15) Bale (5); dakle u svomu 105 glasova; od naših obćina dobili su 1 glas u Savičenti, tako imaju protivnici 106 a mi 109 fiducijara.

DOPISI.

Iz Zagreba) koncem septembra 1891. Evo nas gosp. uredniče, da Vaše čitatelje obavijestimo o zadnjih važnijih predmetih našo izložbu. Proostaje nam još, da na unutarjom izložbenom prostoru spomenemo vrlo elegantni glasboni paviljon, prekrasan vodomet u sredini izložbenog trga, koji siplje preko 30 metara vodu u vis, napokon vrlo ukusno nasado vrtlar P e k l a r a, Kallina, baruna Vraniozanya, botaničkog vrta i drugo, i mi mižemo preći na skrajni izložbeni dio — na paviljon Walsera, koji je izložio podpunu abirku vatrogasnih sprava, koje bi se i mnogoj obćini u Istri preporučiti moglo, da se predusretno čuština požarom. Osobito pozornost svraća na soba i F r i e d l i n d e r o v a v j e t r o n j a č a, koja se uzupije 26 metara u visinu, a isto tako zanimivi objekti su z v o n a, koja je snlio naš domači zvonolovnik M a y e r i objesio ih u skele. Ta zrona imadu, košto već jednom egodom mimogredne spomenemo, i svoju praktičnu svrhu, jer oko 11/2 u noći pozivlju posjetnike izložbe svojim muklim tujtama na počinak. Vani izvan stotarnice izloženi su i neki gospodarski strojevi, koji se zbog nedostatka prostora niau mogli smjestiti u paviljonu.

Odavle dolazimo u strojnarnicu, u kojoj imadu za gospodare i obrtnike mnogo zanimivih i poučnih predmeta tim više, što nekotji strojevi pred očima posjetnika obavljaju radnju. Dva velika odjela i dvie sušo prenatrpano su upravo samimi strojevi, kolima, lokomobili, poljodjeljskimi spravami itd. itd. Na prostoru iza sokolske zgrade izloženo je u više piramidah u jednoj suši drvo brodske imovne obćine, koje zadrživlje ne samo domaće posjetnike izložbe, nego i stranoe. Ima tu krasnih dužica za bačve od 1 do 500 akova, piljenih i nepiljenih stabala, koja svrađaju na sebe sveobću pažnju obćinastva. U drugoj puko suši imade raznih gospodarskih strojeva, bačava i vinogradarskih sprava. Neposredno iza zgrade „Kola“ i „Sokola“ nasadjen je uz nasode filoksernog povjerinstva uzorni školski vrt, koji je pomoću raznih dobrotvora uredilo ovdjeshnje ošteltjako društvo, a može i sbilja služiti kao uzor školskog vrta. Žalibožo što je prostor odviše tjesan, nu unatoč tomu imade ovdje u izobilju povrća, raznog bilja, ovića, a i jedan pečinjak.

Posebni ložnjak američanske cjepljive loze nasadilo je zemaljsko filokserno povjerinstvo, koje je podiglo i prekrasan paviljon, u kome su izloženi naerti raznih vrataza u Hrvatskoj i Slavoniji, koje je zarazila nesretna filoksera, pa su s toga po svakog naprednijeg gospodara od neprocentijivo vrijednosti. Ne manje zanimivi su i nasadi, koji zadrživlju svakog vinogradara. Uz uzorni vinograd nasadilo je g. Peklar i 50 vrsti duhana. Ne daleko od školskog vrta naprotiv restauriraji „Kola“ nalazi se visoki paviljon tvrdke Wünsch u Zagrebu, u kome je izložena razna roba od sadre, građevni materijal od cementa i betonačke radnje. Iza svih doselo spomenutih predmeta nižu se u formi pravokuta dve dugačke suše. U jednoj je baš sada povremeno izložba konja, koja privlađuje mnogobrojno obćinstvo, a u drugoj suši do 150 motara dugačkoj bilo je prije izloženo povrće, voće i cvieće, koje je našoj vrtlarškoj umjetnosti pribavilo lep glas.

Istodobno sa gospodarsko-šumarskom izložbom otvorena je u sgradi kr. obrtno 1, Zakasnilo. Op. Uod.

akole (tik do izložbenog prostora) međunarodna umjetnička izložba, u kojoj su osim domađih umjetnika, lepo zastupani i strani umjetnici razne narodnosti i raznih škola. Čitav vestibul, te prvi i drugi kat ove velike sgrade, sav je ukusno dekoriran, a osobito se u prizemlju iztižu emalilirano posude, izradjene u keramičnom odjelu kr. obrtne škole u Zagrebu. Krasno taseo, ukusni vrčovi, dotjerane tohniko i šilimi, izradjeni po narodnih motivih, prekrasan su sbilja uros cilogu unutarjnoga prostora. Vertibul zapremaju ponajviše kiparske radnje našeg glasovitog umjetnika Rendica, koji je u potonje doba svojim kipovi Kačida u Makarskoj i u Zagrebu još više prodiđio svoj liepi glas. Od njegovih romek-djela osobito su spomena vrijedni razni spomenici, koji su u inozemstvu i u našoj domovini stekli svuda obćenito priznanje. Liepe su i radnje zlatara Jovana Mitričevića iz Sarajeva, kipovi prof. dra. Moraka u Zagrebu i razni satovi hrvatskog urna D. Vasica u Svicarskoj. Ne manje lep uros ove izložbe su šilimi izradjeni u tkaladkoj školi u Zagrebu. U dvorani na liovoj strani izloženi su orčeji i modeli domađih arhitektu i razni portreti. Ukusno dekoriranim stepenicama dolazimo u srednju dvoranu I. kata, gdje su izloženi gobelini iz XVII. i XVIII. vieka. U I. dvorani pobudjuju obću pozornost umjetnička djela našeg mladog slikara F. Pavađića, od kojih se osobito odlikuje „Ostatak vesolja“, „Trasaverinika“ i „Uspomona“, koja nam dovadjaju pred oči mladu djevojku, koja je na svoje njezne grudi zadržala sitno oviće, a na licu joj tek procvale prvo ruže. Ostali dio dvorane je mal ne izključivo posvećen umotvorima našeg priznanog umjetnika M a š i d a, koji je ovdje izložio među nim i nekoje svoje novije radnje. U II. dvorani izloženo su slike nekotjih stranih umjetnika, razne študije i kraj-obrazi. U III. dvorani susrećemo se među nim opet sa jednom slikom našeg P a v a đ i č a, koji nam u „Borbi za obstanak“ predvadjaju primorski kraj, u kome sa par orčeja vidiš sve patnje i muke Primorca. Dvorana IV. je osobito zanimiva, a slikar B a j k o f f z na ju učiniti još zanimivjom sa svojom slikom „Istarski ugljenari“ i „Pogled na ostrv Izola u Istri“. Dvorana V. nezaostaje takodjer svojom zanimivošću za ostalimi, a naš mladi slikar Pavađić imade i ovdje reprezentanta svog ženjalnog kista, sliku „Poslije rada“, koja je procijenjena na 10.000 for., nu vrijedi i dva puta toliko. Uspnemo li se u II. kat, začit ćemo namah u VI. dvoranu, u kojoj nas pozdravljaju stari znanci: Q u i g u e r o o c o v a „Kosovska djevojka“, „Zrinječki i Frankopan“ i njegov „Guslar“, a imade tu još i raznih študija i kraj-obraza. Dvorana VII. zanimiva je raznolikošću izloženih slika i njihovih izlagča, dođim nas VIII. dvorana iznenadjuje vrlo vješto pogodjenimi slikami naše dražestno Opštije, Voloske, Gorice, koje je izložio Ljudevit pl. Rubelli. Osim toga imade tu razna voća i ovića domađih slikara, koje je tako živo, tako naravito, da se i nehotice mašš slike, da si zaslađiš usta. U dvorani IX. izloženi su akvaroli, pasteli, genro-slika i krajobrazi raznih umjetnika. U X. dvorani izložene su razne fotografije stranih i domađih svjetlopišaca i amateura. Na hodniku II. kata vidiš naerte raznih arhitektu, od kojih ćemo spomenuti samo ovo: Horman B o l l e u Zagrebu, Josip pl. V a n o s a u Sarajovu, W i d m a n n, H ö n i g a b e r g i D e u t s c h u Zagrebu.

Sa ovih par orta kušao sam dati bar u tamnih crtah njeku cjelovitu sliku naše izložbe, kojom se sbilja može ponositi cijeli hrvatski narod i koja će jamačno donieti krasnih plodova na kulturnom ili prosvjetnom polju našeg naroda. Izložba je u svakom pogledu uspjela, što pokazuje i mnogobrojni posjet izložbe, kakvom se ni najglasniji optimist nisu nadali. Ukupni utisak izložbe je zanimiv, poučan, neopisiv, pa s toga se nemože dovoljno preporučiti svakomu prijatelju narodnjeg napredka, da bar sada na koncu posjeti izložbu — koja služi na čast našoj prestolnici i čitavomu hrvatakomu narodu.

Različite viesti.

Današnji broj izdali smo dozvolom o. kr. državnoga odvjetništva jedan dan prije t. j. u sredu mjesto u četvrtak, da ga tako dobiju u pravo vrijeme naši čitatelji u Istri radi izbora zastupnika u petak dan 30. t. m.

Za spomenik pok. Ernestu Jelušiću pripisan nam je voleud. g. dr. Ivan Kalčić vojnički liebnik u Varaždinu 4 for. Srdačna mu hvala!

Talijanski nasilnici. Na drugom mjestu donasamo viest o groznih događajih prigodom izbora fiducijara u Oprtju. Tamošnja fakincad napadala je na očišod c. kr. žandara naše ljude, dapače niti iste žandare nije štedita, već bijahu i oni napadnuti kamenjom.

Jučer dno 26. t. m. odpeļjali su žandari optrealske izgradnike u Motovun ili Porač i to četvorice najbojsnijih. Ali o glasovitomu izboru i naravi na naše u Oprtju biti će jošte govora.

Javljamu za danas samo toliko, jer su o. kr. oblasti tako upućene i podučene, da su sve izgrede prigodom izbora poćinili jedini Hrvati i Slovenci.

Odgovor ministra-predsjednika grofa Taaffaa na interpelaciju zastupnika Spiničića: „U sjednici carevinskoga vieća od dne 2. Julija te godine stavio je zastupnik Spiničić sa drugovi interpelaciju obzirom na dopisivanje političkih oblastih sa obćinama u Primorju.“

Odgovarajuć na tu interpelaciju čnat mi je ponajprije priobiti obzirom na konkretni slučaj, što ga je gosp. interpellant naveo, da je obćina Pazin podnesla utok na ministarstvo unutarnjih posala proti nalogu kotarskoga poglavarstva i namjestništva kao drugo molbu, da primi i rieši jedan njomački sastavljeni službeni spis. Ministarstvo unutarnjih posala avazilo je odlukom od dne 24. augusta t. g. br. 14141 taj utok, te u istomu navedeno odluku prvo molbu digluno a razloga, da to neoidi i da to naloži u interesu brzoga i bezpriekornoga riešavanja službenih posala, da se u službenom obćionu sa obćinom Pazin služu njomačkim jezikom, pošto nije taj jezik u Pazinu zemaljskim. dotično u mjestu obćinajim.

Ovime priobćenim, kojim je odgovoreno na prvo dvie upitne točke gospoda interpellanta, mogu obzirom na treću točku upliti namo obćivotati, da su si političke oblasti u pogledu njihovih obveza i ustanovah članka XIX. državnog temeljnog zakona od dne 21. decembra 1868. D. Z. L. br. 142 u potpunog mjeri svjestno, te da se je kod uređati političke uprave u Primorju dešatano pobriunlo, a da se uzomogu jezikovnim zahtjevom svuda, koli u istumenom toli pismenom obćionu, zadovoljiti.“

Iz Kastva pišu nam 22. t. m. Dne 16. t. m. preminao je u županiji Jušići bivši obćinac, zastupnik Julije Štrela u dobi od 52 godine. Pokojnik bijaše čestita duša, a izticao se je vazda i svuda kao vriedan hrvatski rodoljub. Zadnjih godina birali ga naši obćinari, bilo za zemaljske, bilo za državni sabor fiducijarom, te je svaki put išao na izbor zastupnika u Volosko kao na pir.

Kod zadnjeg naknadnog izbora u ovom kotaru za istarski sabor, kad no birasmo Vas g. uredniče i g. Jenka, rekao je u više prigoda oduševljeno: „ne je dan put već ako troba što puta birati ćemo jedan za drugim naše vriedne zastupnike. Neka ih slodobno porečka gospodu šalju doma, ali mi ćemo njim je vazda natrag alati, te će se svakako prije zaslititi talijanski nasilnici i tlačitelji nego li mi birati i izbornici.“

Pođivao a miru častiti Julijo!

Svećenici u porečkoni kotaru u pogibaji životu. Tužo nam so iz raznih strana porečkoga političkoga kotara, da se naši svećenici niti uaried biela dana nemogu pokazati u talijanskih gradjih rečenoga kotara. Bieani Talijanaši usljed izbornoga poraza hođu da su ovrteo našim prevriednim svećenikom, koji su prigodom izbora savjestno vršili svoju dužnost. Nu ako i je pogibelj za naše svećenike u tom kotaru svuda velika, najveća je svakako na Oprtaljčini i Grižnjani. Iz Oprtja ili iz Grižnjana nobi izneseno nijedan naš svećenik živo glavo, da ga tamo koja nesrećo zaneso. Modjutim u pojedinih mjestih tih obćinah nija viće mogće uzdržati. Tako nam javljaju iz Š t o r n o (obćina Grižnjani) da su tamošnjemu župo-upravitelju g. Fr. S t o f a n u t t i - u prirodni dne 24. t. m. podkupljeni nekotji Talijanaši i šarunjaoci iz Štorna i Grižnjana takovu demostraciju, da so je bilo bojati, da će u župni stan kano biesna životinja navali: tve poklati. Paovkam, pogrdam i rugu nobijaše konce ni kraja a kao da toga nobijaše dosta navališe kamenjom na kuću kao da je juršaju. Suđu je stvar prijavljena. Štorna je u sul. kotaru Porač, komu je na čelu g. vitez E t u s c h e g g.

Tko strahli oruzjem? Iz Kanala izpod Motovuna pišu nam, da su u eriedu poslije izbora žandari uzeli revolver nekomu O o r a z z i iz Motovuna, koji so je istim za-

grozio našim biračem, koji su nisu drugo učinili, nego što su klicali živio prije i poslije prolaza Corazzo. Tko dakle strah oružjem slava „babe“?

Iz Motovuna javljaju nam, da su Talijanasi na lovu za našim fiducijari. U Karobji nalazi se trgovac Jakov Dambrosi, rođen u Poreču, to je hotio podkupiti našega izvrstnoga fiducijara gosp. Antona Bartolija Filipa za 100 for. Ovaj deseti naš đovjek odbio je s proziorom Judin novac, jer znao, da je bolji dobar glas nego li zlatan pas. Našim Talijanšom neka služi na vječnu sramotu što bi htjeli zavesti naše poštene mužove na grdo izdajstvo. Stid Vas bilo!

U srođu poslije izbora vraćali se nekoji naši rođoljubi iz Motovuna u Karobju. Na putu u Krvaru sretili su g. Antona Corazzu iz Motovuna, koji se je vraćao iz Višnjana kući. U Višnjanu bijahu istoga dana izbori, to je valjda i g. Corazza hotio višnjanskim krnjolom do pobjede pomoći kad nije mogao doma ništa opraviti. Sretiv spomenuite rođoljuba pozdravi ih se Vival na što jedan od naših odgovori živio! Ugladjeni g. Corazza izdero se na našega čovjeka ovimi riječmi: „Non ti ga potino per potinar to i pedochi“ (ništa li čestija od čestih usi). Naš čovjek neostao Corazzi dužan već su hrvatski zabrusio: „ti ih imaš više nego li ja“. Ovo je svakako liep dokaz kako su talijanska gospoda u Istri ugledjena i prosvietljena.

Našim krčmarom i trgovcem sa vinom proporcijama našo vinogradarstvo na Porečini Višnjanski, itd. koji imaju više hiljada hektolitara dobrog naravnoga vina. Glavnija naša mjesta jesu Zbunđaj, Vrvari, Dračuvac, Buderna, Sv. Lovro i Fontano i Frate; na Motovunšćini: Karobja, Rakotole, Novaki, Montrij i Kaldir, Sovinšćina i Finida od Zameska. Na Višnjanski: sv. Vital, sv. Ivan i Badve. Na Oprtaljanski: Brda, Topolovac i Gradina.

Tko bi želio pobližih vijesti o pojedinih vinogradarstvih u ročnim mjestih, neka se obrati za našo uredništvo.

Franina i Jurina

Fr. Ča biš reka Jurino, su kupili vodnjanske mutikaši čuda „blaga“ u Filipani?
 Jur. Aj vero nisu; ač deju, da nisu našli nego kosturine od zadnjih vrtacijuni.
 Fr. Dunke puljski „čuk“ ni moga dovatit „tice“ na svoj vrgun?
 Jur. A kega zlođeja to misliš?
 Fr. No, no, nečo valja biti težko uganjati onoga žolita krnjelekega „potešice“.
 Jur. Ča onega, ki ima erlijni „kolacin“?
 Fr. Ma jušto njega.
 Jur. Viš no, ki lipi izgled daju mlajim krnjeleko-talijanski popi!
 Fr. Mui no; to gro sve po „riosti“ poroče „babe“, pa je sve dobro.
 Jur. Altroče „proti oranzo-orosti“ agitatori politici!!!

Fr. Ta put va Raklju da nija bilo vodnjanske „Podkoruna“?
 Jur. Eh, brajno, smrdilo mu valjda od zadajega puta; ča noznaš, da mi nečemo oni nepravni locijun tako vreda zaboraviti!
 Fr. Dobro je tako: neka na to razmišlja ki ima vremena — pak doate.
 Jur. Dobro je!

Fr. Sad svaki govori od „balotacijoni“. Ja nerazumim pravo, zašto se Talijani mikaju u našo izbore iz našega zastupnika, kad oni imaju svoje za veliki posedi i za grade.
 Jur. Odgovorit ću ti onako, kako je odgovorio jedan pamotan gospodin, ki ni ni Talijan ni Hrvat, našom čoviku. On je rekao: To ti je tako, Talijani bi hotili i sjeti iz svojega i iz hrvatskoga pijata.

težnja pokućstva, i tapacarije, radnica

ANJELA DELP

ulica Torrente br. 32.

Bogat i različit izbor pokućstva u cijen neobično nizko. — Gospoda iz pokrajine umoljavaju nas, da ga izvolu posjetiti u slučaju, da bi trebali spomnutih proizvoda; svi predmeti jesu čvrsti pošto su iz vlastite tvornice, to se naboje konkurencija. 7-10

Put u Ameriku

ZA
 NEW-YORK, CHICAGO,
 SAN FRANCISCO,
 I OSTALE GRADOVE NORD AMERIKE
 BUENOS-AYRES,
 MONTEVIDEO i ROSARIO
 DI SANTA FE.

Izdaje direktno biljete

Mate Pollich
 TRST — RIEKA

Piazza Nagozianti br. 2. — Riva Stary
 40-52 Casa Gorup.

UZAJEMNO DRUŽTVO

„La Mutua“

The Mutual Life Insurance Company of
 NEW-YORK

Najbogatije i najvršće osiguravajuće društvo na život.

utemeljena 1842 na pukoj uzajemnosti.

lamčevna zaklada

s 1. siečnom 1891 for. 367 miliona
 Austrijska podružnica po ministarstvu
 dozvoljena o tim izjonačena ostalim
 narodnim društvom.

Koli zakonita kucija toli sve priuče
 premija austrijskoga poslovanja ostaju uloženi u Austriji

Primjeri.

9-25

polica, koje sada iztiču

Primjer br. 1.

Polica br. 44511 iztiču se mješovitog osiguranja za 10000 dolara (for. 25000) iztiče sada. Izplaćena premija iznaša samo 5932.50 dolara dočim je onaj, koji ima pravo na tu izplatu, primio povrh osigurane svote od 10000 dolara takodjer niži prihodi 6052 dolara, ukupno dakle 16052 dolara (for. 50120)

Generalno ravnateljstvo za Austriju
 U Beču, I. Lohkowitzplatz broj 1.
 Zastupstvo za Trst, Primorje,
 Dalmaciju i Trient u Trstu ulica:
 Canal Grande br. 2.

Glavnom agencijom u Trstu upravlja
 F. Tarabochia u uredu zastupstva.

Singer-ovi šivaći

STROJEVI

jesu samo tada IZVORNI ako su proizvodjeni prilježom zaštitnom markom.

Najnoviji fabrikat Singera

Manufacturing i Comp. New-York jest

visokoručni izvorni „IMPROVED“
 STROJ

za porabu obitelji i u obrtno svrhe. Bez
 ladjice, krećući se na ocelnih siljkih sa vrlo
 laganim i tihim micanjem, čini
 1000 bodaca u jedinom časih

Dobiva se jedino kod 24-25

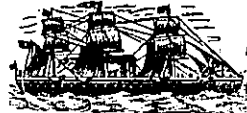
G. Neidlinger

Trst, Corso; Palača Salem
 Generalni zastupnik za srednju, sjevernu i
 istočnu Europu.

Upozoruje se silno na padielane strojeve.

Upozoruje se silno na padielane strojeve

Amerikansko

Održavnitvo putovanja

od 11-18

braće Condrand na Ricci

Via Alossandrina — Kuća Ploceh —
 Zemni sprat.

(Ulaz Vicoło doi Cappuccini)
 prodaje uz pravu cijenu bez nikakva nametka
 putne karte iz RIEKE za

NEW-YORK,

Chicago, Helena, Mc. Keesport,
 Pittsburg, St. Louis, San Francisco,
 Wheeling

i za gradove amerikanskih sjedinjenih država.

To takodjer:
 za Rio Janeiro i Santos
 za Montevideo i Buenos-Ayres
 za Rosario di S. Fe
 za Callao, Lima, Valparais i
 Australiju.

(Družbam snizuje se cijena.)

Enrico Rovere & Co.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelane i svitiljka; staklene ploče, jednostavne prozire, i neprozirne, dvostruke i bojadinske. Zrcala u velikom izboru.

Preuzimlje izradbu stakala za zgrade i zimske vrtanjake uz cijenu, koje se noplase konkurencija.

Velik izbor svih staklonih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajina bez carine. 24-52

Tinktura za želodec,

katero iz kineske rabarbaro korhlikovega ljuba in svojih pomorančnih olupkor privruga G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ u Ljubljani, jo mehko toča ob onom upitno, delovanje prebavnih organov ureja juče sredstvo, ki krepki želodec, kakor tudi posebno tolesno odprelje. — Razpošlja jo izdovoljno v stakljikih po 12 in več staklonih. Zabojskih z 12 stakl. volja gl. 1.98, z 55 stakl. z 12 stakl. volja gl. 3.28. Poština, plačnaročni. Po 15 kr. staklonično razprodajejo se v vsih lokarnah v Trstu, Istri in na Goriškem. 28-17

Br. 7544

Oglas.

U c. kr. vojnaku u Pazinu ima na razprodaju sljedeće vočke:

- 560 kvuška
- 2190 ičuka
- 2700 krečinja
- 800 praskava
- 480 šljiva
- 210 armelina
- 250 lješnjaka i
- 3140 murava.

Ove sve vočke jesu ciepljene, od 4 do 6 godina stara, a stoje u Pazinu, bez omota i voznih troškova za kmete 10, a za imućnije gospodare 20 novčića komad. Pazin, dne 17. listopada 1891.

G. kr. kotarski kapetan
 Fabris. 2-8

Marijacejske želudačne KAPLJICE

pripravljene u ljekarni kod angloa čuvara C. Brady-a u Kromeriku (Moravska) jest staro, obću poznato sredstvo, koje okrepljuje djeluje kod slabe želudačne prohabe. Pravo su samo ondu, ako su proizvodjene su polag ostanutom zaštitnom znakom i podpisom
 Ciena male boce 40, velike 70 avc.
 Vrat tvornice jest naznačen.
 Prodavaju se u svih ljekarnah.

Što imade strojeva

za gospodarstvo i obrt, za domaću i drugu porabu, dobiju se na skladi tuvrčke

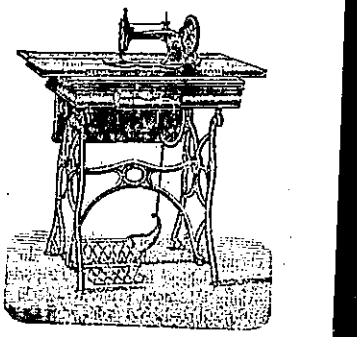
Živica i druga u Trstu

ulica Zonta br: 5

sve garantirano i jeftino.

Za sada preporuča osobito svoje vinske tiskalnice, mline, sisaljke itd. Izrađuje volovode, mline i ostale strojeve na paru i vodu.

Rečena tvrdka preporuča se sl. občinstvu za obilate naručbe. 24-

Petar Braido

mekanički kovač 27-34

prodava šivaće strojeve uz sljedeće cijene:

- Singer obitlojke novo po for. 86
- srednje 46
- Strojevi Titanla 56
- Howe za krojače i postolare po 86

Jamstvo za 5 godina. Prazumije bilo koje naručbe za šivaće strojeve to bilo koju radnju mekaničku. Prodava strojeve novo i rabljene.

Ulica: Pozzo bianco br. 3 u Trstu

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravu izvrstnoga zdravoga vina, kojega ni moći razlođiti od pravoga naravnoga, pripravamo to žo skubano spovaljčito.

Cuma z klj. (ki sadostajeta za 100 litrov) vina) t. glj. 80 kr. Roespt prilazi se gratis Jamdim najbolji vspoh in zdrav izdelok.
Spirita prihrani,
 kdar uporabljamo mojo nenadkriljivo osneno za ojačevanje žganih pijne; ta osnena podoli pijčam prijeton, rozek okus in se dohiva lo pri moni.
 Cuma z golj. 60 kr. za kilo (za 600-1000 litrov) vstavljamo z uporabljamo.
 Razum toh spovaljčito ponujamo vsakovrstno osneno za izdelovanje ruma, kanjaka, hnih likerov lid najbolje in nenadkriljivo kakovosti Roespt prilagojo na gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik
 in PRAG. 20-20

Iščejo se solidni zastopniki.
 Tiskara Dolanc.